

15. Симпозијум о крмном биљу Републике Србије

„Производња крмног биља: изазови
и перспективе у 21. веку“

Национални научни скуп са међународним учешћем

Зборник апстраката

Крушевац, 26–27. септембар

2024. године

15. Симпозијум о крмном биљу Републике Србије

*„Производња крмног биља: изазови и перспективе у
21. веку“*

Национални научни скуп са међународним учешћем

Зборник апстраката

Крушевац, 26-27. септембар 2024. године

Издавач

Институт за крмно биље, Крушевац
Друштво за крмно биље Републике Србије, Крушевац

Уредници

Др Јасмина Радовић, др Снежана Анђелковић, др Јасмина Миленковић,
др Снежана Бабић, др Мирјана Петровић

Штампа

Сору studio, Крушевац

Тираж

50 комада

ISBN

ISBN-978-86-82165-04-0

Зборник је штампан уз финансијску помоћ
Министарства науке, технолошког развоја и иновација

Оплемењивање крмних врста – нови изазови

Радовић Јасмина¹, Васиљевић Сања², Лугић Зоран¹, Соколовић Дејан¹, Катански Снежана², Бабић Снежана¹

¹Институт за крмно биље Крушевац, 37251 Глободер, Србија

²Институт за ратарство и повртарство, Институт од националног значаја за Републику Србију, 21000 Нови Сад, Србија

Контакт особа: jasmina.radovic@ikbks.com

Апстракт: Један од важних услова за производњу довољних количина квалитетне сточне хране су високо продуктивне сорте крмних врста. Досадашњи домаћи сортимент крмних легуминоза и трава карактерише висока продукција и квалитет биомасе, као и одлична адаптација на домаће услове успевања, што често ставља домаће сорте испред страних. Оплемењивање вишегодишњих крмних врста је дуг и комплексан процес, пре свега јер се ове врсте одликују низом специфичности, као што су природна полиплоидија, странооплодни начин опрашивања и изражена инбридинг депресија, који могу успорити и отежати процес оплемењивања. Са друге стране, ове врсте се одликују високом варијабилношћу како између, тако и унутар популација, што омогућава оплемењивачима проналажење пожељних особина. Већина крмних врста су субкосмополитске врсте и чине основне компоненте природних ливада и травњака. Поред домаћих, гајених популација и интродукованог селекционог материја, дивље популације гајених крмних врста су често носиоци разних врста толерантности, тако важних у последње време. Процеси оплемењивања крмних врста су углавном били усмерени ка остваривању повећања приноса и повећању квалитета биомасе. Последњих година, климатске промене намећу нове правце селекције, пре свега толерантност на стресне услове средине који су веома варијабилни и непредводљиви, а што представља посебан проблем вишегодишњим врстама, које су у току периода искоришћавања изложене потпуно различитим условима спољне средине, од поплава, до вишемесечне суше. Абиотски стресови, пре свега суша и високе температуре се стављају у фокус оплемењивања скоро свих врста, па и крмног биља, као и толерантност на поремећене односе хранива у земљишту, пре свега на присуство тешких метала, као и на повећану киселост. Све већа пажња се поклања проучавању анатомије корена и ефекту стресних услова на раст и развој корена, са посебним акцентом на ефикаснију азотофиксацију. Увођење нових метода и анализа могу у великој мери унапредити садашње процесе оплемењивања. Механизам борбе који се најпре уочава код биљака које су изложене различитим облицима стреса је промена на физиолошком нивоу тако да је то у фокусу садашњих али и будућих истраживања широм света. Стога је неопходно укључити у процесе

оплемењивања и праћење нових параметара на биохемијском нивоу, пре свега секундарних метаболита који су одговор биљке на сресне услове. Један од изазова је и селекција крмних врста за друга алтернативна коришћења. Проблем смањења органске материја у земљишту је се може решити зеленишним ђубрењем где опет крмне врсте које имају високе приносе биомасе имају велику улогу. Како предвиђања будућих климатских промена подразумевају даљи раст температуре, измену дугих кишних и сушних периода као и даље нарушавање плодности земљишта, оплемењивање крмних врста ће бити усмерено ка развоју сорти које су толерантније на ове појаве.

Кључне речи: оплемењивање, сорте, абиотски стрес

Литература

Capstaff M. Nicola and Miller J. Anthony (2018): Improving the Yield and Nutritional Quality of Forage Crops. *Frontiers in Plant Science*, doi: 10.3389/fpls.2018.00535

Захвалница

Истраживања су финансирана од стране Министарства, науке, технолошког развоја и иновација, број уговора 451-03-66/2024-03/200217.